

**DEFTIGSTE VERSLAG EX ARTIKEL 73A FW INZAKE DE FAILLISSEMENTEN
VAN**

Landis Group N.V. (faillissementsnummer 02/238F)

Landis Group B.V. (faillissementsnummer 02/239F)

Landis Group International B.V. (faillissementsnummer 02/146F)

Landis ICT Group B.V. (faillissementsnummer 02/145F)

Detron Zakelijke Netwerken B.V. (faillissementsnummer 02/154F)

Detron Group B.V. (faillissementsnummer 02/333F)

alle statutair gevestigd te Utrecht

Detron Metaal B.V., gevestigd te Zaltbommel (faillissementsnummer 209/2002 MB)

ICT.com B.V., gevestigd te Nieuw Vennep (faillissementsnummer F132/2002)

Rechter-commissaris: mr A.A.T. van Rens

Curatoren: mr W.J.M. van Andel, Postbus 354, 3500 AJ, Utrecht
mr H. Dulack, Postbus 85005, 3508 AA, Utrecht

Utrecht, 25 januari 2012

INLEIDING

Curatoren hebben ervoor gekozen om hun bevindingen ten aanzien van bovengenoemde vennootschappen vast te leggen in één verslag gelet op de samenhang tussen de verschillende vennootschappen. Waar nodig zullen de vennootschappen afzonderlijk worden behandeld.

Dit verslag dient voor zover nodig gelezen te worden in samenhang met de eerdere verslagen. Van dit verslag zijn een Nederlandse en een Engelse versie beschikbaar. Bij verschil van interpretatie prevaleert de Nederlandse versie.

Dit verslag dient ter verschaffing van informatie aan belanghebbenden op de voet van artikel 73a Fw. Aan dit verslag kunnen geen rechten worden ontleend.

1. **Bankenconsortium**

Geen nieuwe ontwikkelingen.

2. **Beschrijving per vennootschap**

Hieronder volgt in aanvulling op eerdere verslagen een beschrijving per (gefaillieerde) vennootschap voor zover er in de betreffende vennootschap iets valt te melden.

2.1. ***Landis UK Plc / Landis ICT Services Ltd./ Data Connectivity***

Afgewikkeld.

2.2. ***Landis ICT Group S.A. (Frankrijk)***

Afgewikkeld.

2.3. ***Denemarken, Noorwegen en Zweden***

Afgewikkeld.

2.4. ***Landis ICT Group SA (Spanje)***

De aandelen van deze vennootschap zijn overgedragen aan Landis Group International B.V. Vanaf 2002 is het beheer over de Spaanse vennootschap met goedvinden van de Franse curator gevoerd door de heer J. Bus. De heer Bus deed dit beheer in samenwerking met een accountant en een lokale administrateur. Inmiddels is gebleken dat de heer Bus in samenwerking met de accountant, misbruik heeft gemaakt van zijn positie door van het aanwezige actief van ca. € 2,6 mio een bedrag van meer dan € 1,5 mio weg te sluizen, voornamelijk naar rekeningen van de accountant en een aan hem gelieerde Spaanse vennootschap op basis van gefingeerde – althans, gelet op het door de heer Bus te dienen vennootschappelijk belang van Landis ICT Group SA, niet in redelijkheid te verantwoorden – facturen en transacties. Curatoren hebben in Spanje aangifte gedaan en maatregelen genomen tegen zowel de heer Bus als de accountant die

moeten bewerkstelligen dat de verdwenen gelden terugkeren in de boedel. Er loopt inmiddels een gerechtelijke procedure in Spanje tegen zowel de heer Bus als tegen de accountant. In het belang van de afwikkeling wordt hieromtrent niet uitgebreider gerapporteerd.

2.5. ***Landis ICT Group GmbH (Duitsland)***

Afgewikkeld.

2.6. ***Landis ICT Group N.V. (België)***

Naar verwachting zal de liquidatie van deze vennootschap op korte termijn een aanvang nemen.

2.7. ***Landis ICT Group GmbH (Oostenrijk)***

Afgewikkeld.

2.8. ***Landis ICT Group B.V.***

2.8.1. *Activa*

a. **Roerende zaken**

Dit punt is geheel afgewikkeld.

b. **Vorderingen op debiteuren en onderhanden werk**

Vanaf 23 april 2002 tot 25 januari 2012 is een bedrag geïncasseerd van afgerond € 41.1 mio ter zake debiteuren en onderhanden werk. De toename is het gevolg van een belastingteruggave en rentebaten. Het bedrag ad € 41.1 mio is exclusief de tussen Landis-vennootschappen onderling betaalde en geïnde Intercompany vorderingen uit hoofde van de eerste uitdeling maar inclusief teruggevorderde btw over de boedelperiode. Ter zake intercompany vorderingen betaalden Landis-vennootschappen elkaar een bedrag ad afgerond € 15.783.803,82.

Thans staan nog vorderingen op debiteuren (exclusief intercompany vorderingen) open van een beperkte omvang. Curatoren achten het niet opportuun een oordeel te geven over de waarde van de resterende debiteurenportefeuille.

c. **Aandelen in dochtervennootschappen**

Afgewikkeld.

2.8.2. *Gerealiseerde overnames*

Afgewikkeld.

3. **Stand van de boedels**

Curatoren hebben per faillissement tussentijdse financiële verslagen van de stand per 25 januari 2012 opgesteld die als **bijlage 1** aan dit verslag zijn gehecht.

Per 25 januari 2012 bedroeg het totaal gerealiseerde actief afgerond € 60 mio. De toename ten opzichte van het vorige verslag wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door rentebaten en btw restitutie. Daartegenover staan € 19.8 mio aan boedelkosten en reeds betaalde boedelschulden. In dit bedrag is begrepen de betaling van de boedelvordering van het UWV ad € 5.6 mio. Op het actief dient ook in mindering te worden gebracht een bedrag ad € 4 mio dat uit de opbrengst van de zekerheden op grond van de getroffen schikking aan de banken toekomt. Op grond van de eerste en tweede uitdeling is betaald aan crediteuren een bedrag ad € 26.5 mio en zal nog betaald moeten worden een bedrag ad ± € 1.2 mio. Daarnaast hebben curatoren een reservering gemaakt ad € 1 mio ter zake vorderingen van de fiscus. Aldus resteert een huidig vrij actief van afgerond € 7.5 mio.

De financiële verslagen hebben een voorlopig karakter en aan die verslagen kunnen geen rechten worden ontleend. Met name dienen in bepaalde gevallen nog definitieve besluiten omtrent de interne doorbelasting van boedelkosten aan de verschillende gefailleerde vennootschappen genomen te worden.

3.1. **Passiva**

Er is nog een zeer beperkt aantal renvooi-procedures aanhangig.

Voor wat de fiscale positie betreft wordt verwezen naar onderdeel 4.1.

4. **Overige activiteiten curatoren**

4.1. *Fiscale positie*

Met de fiscus is een vaststellingsovereenkomst gesloten over de hoogte van de resterende fiscale vordering. De vordering van de fiscus zal maximaal € 880.000,- bedragen. Voor het geval de boedel de fiscale procedures ter zake de optiezaken wint kan dit in het meest gunstige geval leiden tot een vordering op de fiscus ad € 820.000,-. Het Hof Amsterdam heeft een voorlopig oordeel gegeven in de procedure over de naheffingsaanslag loonbelasting over het jaar 1997. Het gaat in deze zaak over de vraag of de inspecteur is gebonden aan een vaststellingsovereenkomst van eind 1997 waarin de waarde van de onderneming in het kader van de optietoekenning aan de werknemers is bepaald op f 40 mio. De fiscus stelde zich evenwel op het standpunt dat zij onjuist door Landis was geïnformeerd. Op basis van het uitgangspunt dat de waarde van de onderneming ultimo 1997 f 160 mio was, werd een naheffingsaanslag opgelegd ad € 864.601,- en een boete ad € 432.000,-. Tegen die aanslag hebben curatoren bezwaar gemaakt. Dat heeft er toe geleid dat de boete werd vernietigd. Verder werd de aanslag verlaagd tot € 592.323,- omdat curatoren zich op het standpunt stelden dat zij de loonbelasting bij de betreffende werknemers zouden verhalen. Tijdens de procedure bij de rechtbank kwam verder vast te staan dat er geen opties waren toegekend aan zogenaamde anonieme werknemers. Dat leidde tot een verlaging van € 592.323,- tot € 283.819,-. Naar aanleiding van het voorlopig oordeel van het Hof is overleg gevoerd tussen de fiscus en curatoren en is de waarde van de onderneming vastgesteld op f 80

mio. De aanslag van de fiscus zal worden teruggebracht van € 283.819,- tot € 89.510,-. Bij het Hof Amsterdam is nu nog aanhangig een procedure over de naheffingsaanslag loonbelasting over 1998.

4.2. *Tuchtklacht tegen de accountant*

In het zeventiende verslag hebben curatoren hun bevindingen gerapporteerd. Hieruit blijkt dat de door Landis gepresenteerde jaarrekeningen over 1999 en 2000 en de aan de banken in 2001 verstrekte compliance certificates stelselmatig onjuiste en misleidende gegevens bevatten. De jaarrekeningen over 1999 en 2000 geven daardoor geen getrouw beeld van het vermogen en de resultaten van Landis. De accountant heeft in de ogen van curatoren ten aanzien van de jaarrekeningen ten onrechte een goedkeurende accountantsverklaring en ten aanzien van de compliance certificates ten onrechte een goedkeurende accountantsverklaring en goedkeurende beoordelingsverklaringen verstrekt. Op grond hiervan hebben curatoren een tuchtklacht ingediend tegen een voormalig accountant van Landis. De Raad van Tucht voor Registeraccountants en Accountants- en Administratieconsulenten te 's-Gravenhage heeft op 15 maart 2010 uitspraak gedaan waarbij alle klachten gegrond werden verklaard en aan de betrokken accountant een schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de duur van zes maanden werd opgelegd. Het bankensyndicaat heeft ook een klacht ingediend tegen de accountant met een vergelijkbare strekking. Op genoemde datum zijn deze klachten ook gegrond verklaard. De klachten die door het bankensyndicaat waren ingediend tegen een medewerker van de accountant zijn gedeeltelijk gegrond verklaard en aan hem is een berisping opgelegd. Tegen deze uitspraken is door Ernst & Young beroep aangetekend bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven. Curatoren hebben een uitvoerige reactie op het beroepschrift ingediend bij het College. Op 22 mei 2012 zal de mondelinge behandeling bij het College van Beroep voor het Bedrijfsleven plaatsvinden.

4.3. *Aansprakelijkheidsprocedures*

Op basis van hun bevindingen als bedoeld in hun zeventiende verslag, voeren curatoren procedures tegen bestuurders, commissarissen en de accountant waarin zij van de bestuurders en commissarissen a: op de voet van artikel 2:138 BW (jo. 2:149 BW) respectievelijk artikel 2:248 BW (jo. 2:259 BW) het tekort in de Landis faillissementen zullen vorderen en b: ondermeer op de voet van artikel 2.9 BW (jo. 2:149 BW respectievelijk 2:259 BW) c.q. artikel 6:162 BW schade zullen vorderen die de vennootschappen c.q. de crediteuren geleden hebben c.q. lijden als gevolg van het tekortschieten c.q. onrechtmatig handelen van bestuurders en commissarissen voor zover deze schade niet reeds gedekt wordt door de onder a. genoemde vordering. Van de accountant zullen curatoren vorderen op grond van wanprestatie c.q. onrechtmatige daad de schade die de vennootschappen c.q. crediteuren hebben geleden c.q. lijden als gevolg van de door de accountant gemaakte beroepsfouten. De dagvaarding is op 23 juni 2008 uitgebracht. Op 27 mei 2009 heeft de accountant een incidentele conclusie tot oproeping in vrijwaring ingediend. Daarbij wenste de accountant de voormalige bestuurders van Landis op te roepen. Verder wenste de accountant de Landis vennootschappen in de persoon van de curatoren in vrijwaring op te roepen. (n.b. deze laatste vordering heeft de accountant in september 2010 ingetrokken.). Curatoren hebben zich in hun conclusie van antwoord in dit incident d.d. 7 oktober 2009 gerefereerd aan het oordeel van de rechtbank voor zover het gaat om de oproeping van voormalige bestuurders en voor

zover het betreft de oproeping van curatoren geconcludeerd tot niet-ontvankelijkheid. Ter zitting van 27 mei 2009 hebben bestuurders en commissarissen een incidentele conclusie ingediend tot het treffen van voorlopige voorzieningen, tot ontvangst van afschriften van bepaalde bescheiden en tot oproeping in vrijwaring van het bankensyndicaat. Op 7 oktober 2009 hebben curatoren een conclusie van antwoord in het incident ingediend waarin zij zich refereren aan het oordeel van de rechtbank voor zover het gaat om de oproep tot vrijwaring door het bankensyndicaat; voor het overige concluderen zij tot afwijzing van de incidentele vorderingen. Voor de volledigheid wordt nog opgemerkt dat bestuurders en commissarissen curatoren in een afzonderlijke procedure hebben gedagvaard waarbij kort gezegd wordt gevorderd te verklaren dat bestuurders en commissarissen niet aansprakelijk zijn ter zake onbehoorlijk bestuur. In deze - in de ogen van curatoren zinledige - procedure voeren curatoren verweer. Curatoren hebben op 27 mei 2009 de conclusie van antwoord ingediend. In al deze zaken vonden op 21 september 2010 pleidooien alsmede een comparitie van partijen plaats. Bij vonnis d.d. 17 november 2010 heeft de rechtbank Utrecht curatoren in het gelijk gesteld, de gevorderde voorlopige voorzieningen afgewezen en bepaald dat de conclusie antwoord in de hoofdzaak op 23 februari 2011 moet worden ingediend. De rechtbank stond aan bestuurders en commissarissen toe het bankensyndicaat in vrijwaring op te roepen. Op 23 februari 2011 hebben bestuurders en commissarissen en de accountant de conclusie van antwoord ingediend. Op 24 augustus 2011 hebben curatoren de conclusie van repliek in bovenvermelde procedure ingediend. Op 22 februari 2012 zullen de conclusies van dupliek genomen worden en vervolgens zal er een datum voor pleidooi worden vastgesteld. De omvang van deze procedures is enorm; een groot aantal feiten en omstandigheden en daarmee een groot aantal rechtsvragen komt aan de orde. Het gaat om processtukken van honderden pagina's. Daarom verloopt deze procedure relatief langzaam.

4.4. *Enquête*

Enquêteurs hebben hun rapport uitgebracht. De Ondernemingskamer heeft bepaald dat dit rapport met ingang van 8 mei 2009 voor een ieder ter inzage ligt. De bevindingen van de enquêteurs komen in grote lijnen overeen met de bevindingen van curatoren zoals uiteengezet in het hiervoor genoemde zeventiende verslag. De VEB heeft, als verzoeker van de enquête, op basis van dit rapport een zgn. tweede fase procedure aanhangig gemaakt bij de Ondernemingskamer, strekkende tot vaststelling van wanbeleid bij Landis in (met name) de periode 1999 tot voorjaar 2002. De mondelinge behandeling van het verzoek vond plaats op 27 mei 2010. Door één van de commissarissen, mevrouw Vrisekoop, en door een voormalige bestuurder, de heer Verhoeven zijn verweerschriften ingediend. De andere commissaris en de overige bestuurders hebben daarvan afgezien. Curatoren hebben eveneens een verweerschrift ingediend strekkende tot ondersteuning van het verzoek van de VEB terwijl curatoren daarnaast op grond van artikel 2:354 BW een verzoek hebben ingediend bij de Ondernemingskamer om de kosten van de enquête te mogen verhalen op commissarissen en bestuurders. De mondelinge behandeling vond op 27 mei 2010 plaats. Op 5 december 2011 heeft de Ondernemingskamer een beschikking gegeven. In deze beschikking stelt de Ondernemingskamer vast dat er sprake is geweest van wanbeleid van Landis Group N.V. op een aantal onderdelen. De belangrijkste conclusies van de Ondernemingskamer zullen hieronder integraal worden weergegeven.

Financieringsbeleid (r.o. 4.49)

“Op grond van hetgeen onder 4.40 tot en met 4.45 is overwogen, in onderlinge samenhang beschouwd, oordeelt de Ondernemingskamer dat het financiële beleid van Landis moet worden aangemerkt als wanbeleid, in het bijzonder omdat Landis de risico's verbonden aan dat wanbeleid niet onder ogen heeft gezien. Het is weliswaar denkbaar dat een onderneming zich in zodanige (markt)omstandigheden bevindt dat het nemen van aanzienlijke risico's onvermijdelijk is, maar ook dan brengen de elementaire beginselen van verantwoord ondernemerschap mee dat die risico's – naar de mate die die omstandigheden toelaten – deugdelijk worden geïnventariseerd en wordt gezien of het mogelijk is die risico's met inachtneming van de noodzakelijk geachte (risicovolle) strategie te minimaliseren. Het beleid van Landis voldeed niet aan dit vereiste”.

Acquisitiebeleid (r.o. 4.61 en 4.71)

“Op grond van hetgeen hierboven is overwogen oordeelt de Ondernemingskamer dat het besluit tot acquisitie van 4U Group door de betrokkenheid daarbij van De La Haye en door het gebrekkige toezicht bij de besluitvorming schending van elementaire beginselen van verantwoord ondernemerschap opleveren. Ondanks het evidente tegenstrijdige belang is De La Haye op ontoelaatbare wijze betrokken geweest bij de totstandkoming van de transactie en van enig daadwerkelijk en effectief toezicht op de transactie door Vrisekoop als enige daarvoor in aanmerking komende commissaris is geen sprake geweest. Ook is niet voldoende onderzocht of de met de overname te behalen voordelen opwogen tegen de financiële zwakte van 4U Group en derhalve is het besluit tot overname onvoldoende voorbereid, hetgeen – mede in samenhang met de betrokkenheid van De la Haye en het gebrekkige toezicht – eveneens schending van elementaire beginselen van verantwoord ondernemerschap oplevert. Een en ander moet als wanbeleid worden aangemerkt”.

“Afgezien van de hierboven reeds als wanbeleid gekwalificeerde fouten bij de overname van 4U Group, concludeert de Ondernemingskamer dat het acquisitiebeleid van Landis ten aanzien van de hierboven genoemde overnames aanzienlijke gebreken vertoonde. Duidelijke criteria voor overnames ontbraken, voor zover due diligence onderzoek werd gedaan is geen of onvoldoende gevolg gegeven aan de daaruit naar voren komende gegevens en enige structurele evaluatie (bijvoorbeeld in de vorm van post completion audits) werd niet verricht. Bovendien heeft Landis, zo constateren de onderzoekers terecht, niet ervan blijk gegeven dat zij de (voor de berekening van de ondernemingswaarde van een over te nemen onderneming benodigde) basisgegevens, namelijk een toekomstprojectie van de vrije kasstromen en een rentabiliteitseis, als voor de besluitvorming omtrent de acquisities noodzakelijke informatie beschouwde. Voor zover op een van deze punten nalatigheid is bestreden, geldt dat een desbetreffend handelen in ieder geval niet zichtbaar was, terwijl dat wel had moeten. De Ondernemingskamer onderschrijft hetgeen de onderzoekers in dit verband hebben geschreven:

“Ofwel er werd over acquisities in het geheel niet gedacht in termen van te verwerven ondernemingswaarde hetgeen voor een beursgenoteerde onderneming onacceptabel zou zijn, ofwel de Raad van Bestuur meende zelf in staat te zijn zich een verantwoord oordeel over de waarde van elk van de

over te nemen ondernemingen te kunnen vormen, hetgeen zou getuigen van verwijfbare zelfoverschatting.”

Illustratief acht Ondernemingskamer voorts de uitslating van Verhoeven bij de mondelinge behandeling dat in zijn bijzijn in het bestuur nooit gesproken is over de vraag of met de verrichte acquisities de daarmee beoogde doelen werden bereikt. De genoemde gebreken komen niet alleen naar voren uit de hierboven afzonderlijk besproken acquisities (Dennis Bergström, Illion, 4U Group en Detron) maar hebben zich, zo blijkt uit de bevindingen van de onderzoekers, ook voorgedaan bij de andere door hen onderzochte acquisities (ICT-com, Citee en QuayOne), welke bevindingen hierboven onder 3.3 zijn samengevat. Daaruit blijkt dat de ernstige tekortkomingen bij de acquisities een structureel karakter hadden, hetgeen in belangrijke mate bijdraagt aan het oordeel dat deze tekortkomingen, in onderling samenhang beschouwd, moeten worden aangemerkt als wanbeleid. Daaraan draagt ook bij de omvang van de kapitaalvernietiging; zoals uit het verslag blijkt heeft Landis in verband met de door haar in de periode 1999 tot en met 2001 verrichte overnames meer dan € 410 miljoen aan betaalde goodwill afgeboekt. Omdat post completion audits ontbraken, zo concluderen de onderzoekers, ontbrak het Landis geheel aan enig inzicht op (de ontwikkeling van) de waarde van de betaalde goodwill. Zij heeft daardoor niet onderkend dat die investering in het voorjaar van 2001 volledig verloren was gegaan.

Gelet op het voorgaande neemt de Ondernemingskamer de conclusies van onderzoekers op dit punt, zoals hiervoor onder 3.3 samengevat, vrijwel geheel over. De Ondernemingskamer concludeert dat de strategische toetsing van acquisitiekandidaten oppervlakkig moet zijn geweest, dat de in algemene termen geformuleerde strategie van Landis een te vage richtlijn voor een verantwoord selectieproces vormde, de financiële toetsing van de consequenties van de acquisities voor de totale financiering van de onderneming niet (voldoende) plaats vond en de toetsing van de koopprijs aan de ondernemingswaarde van de overnamekandidaat ontbrak geheel, althans onvoldoende was. De Ondernemingskamer kwalificeert een en ander als wanbeleid”.

Creatief accounting in de externe verslaglegging (r.o. 4.95, 4.96 en 4.97)

“Zoals volgt uit het bovenstaande heeft Landis in de jaarverslagen 1999, 2000 en het halfjaarbericht 2001 haar resultaten zeer geflatteerd weergegeven, deels door op zichzelf in beginsel toelaatbare keuzes en deels door niet toelaatbare ingrepen. De keuzes waren er telkens op gericht om de omzet en winst van Landis zo gunstig mogelijk voor te stellen. Het gaf Landis (meer) ruimte voor het doen van overnames, zoals zij wenste. Dat motief blijkt ook uit de verklaring van Bus tegenover de onderzoekers “dat de markt ten tijde van het bestaan van Landis was gefocust op winst per aandeel” en dat “[z]olang de winst per aandeel op niveau bleef, (...) investeerders bereid (bleven) in Landis te investeren”.”

“Gelet op hetgeen de Ondernemingskamer dienaangaande hiervoor heeft overwogen moeten de raad van bestuur en raad van commissarissen zich hiervan, althans wat betreft 2001 ook bewust zijn geweest. Dat wordt ook geïllustreerd door het volgende:

- Landis heeft, zoals hierboven al aan de orde kwam, in het halfjaarbericht 2001 ten onrechte de boekwinst op de verkoop van enige bedrijfsonderdelen aan CSS als deel

van het bedrijfsresultaat/operating result verantwoord. Buis [bedoeld zal zijn Bus, curatoren] heeft volgens de notulen van de gecombineerde vergadering van 29 augustus 2001 van de raad van commissarissen en de raad van bestuur toen medegedeeld “dat de winst per aandeel is toegenomen. Het bedrijfsresultaat wordt echter voor een groot deel bepaald door de opbrengst van de verkoop van [de Ondernemingskamer leest: aan] CSS”.

- De in het persbericht van 11 april 2002 bekendgemaakte voorlopige resultaten van Landis over 2001 houden onder meer in dat een nettoverlies is geleden van circa € 52 miljoen, daarin begrepen een bedrag van € 34 miljoen aan incidentele lasten. Uitgaande van het halfjaarbericht 2001 waarin Landis een nettowinst over het eerste halfjaar 2001 meldde van € 12,5 miljoen, was het nettoverlies over het tweede halfjaar 2001 dus € 64 miljoen, waarvan € 30 miljoen zou zijn toe te rekenen aan de gewone bedrijfsuitoefening. Ook indien, zoals Vriskoop heeft bepleit, aangenomen wordt dat de incidentele lasten in belangrijke mate samenhangen met de onzekerheid over de continuïteit van Landis, laat dat het verlies op de gewone bedrijfsuitoefening in het tweede halfjaar van 2001 van € 30 miljoen onverlet.

- Het feit dat Landis vanaf de tweede helft van 2000 kampte met een gebrek aan liquide middelen ondanks de grote toevloed van middelen door, achtereenvolgens, de lening van het bankensyndicaat van € 175 miljoen (augustus 2000), de convertible van € 45 miljoen (begin 2001) en een onderhandse emissie van € 18 miljoen (zomer 2001), duidt erop dat de normale bedrijfsactiviteiten van Landis al veel langer verliesgevend waren. Verhoeven heeft op 19 maart 2004 tegenover de Onderzoekscommissie verklaard dat het operationeel resultaat over de eerste drie kwartalen van 2001 negatief was maar dat “[n]aar buiten toe” een winst werd gepresenteerd en dat dit mogelijk werd verklaard door eenmalige baten, zoals de verkoop aan CSS. Dat de over het eerste halfjaar van 2001 gerapporteerde winst feitelijk het gevolg was van de wens om geflatteerde cijfers te presenteren, volgt ook uit de door de curatoren in de boekhouding van Landis aangetroffen concept jaarafsluitingen 2001, opgemaakt in januari en februari 2002, die uitkomen op een nettoresultaat van respectievelijk € 4,9 miljoen en € 19,4 miljoen (positief) door het (op basis van de door de lokale ondernemingen aan het hoofdkantoor gerapporteerde cijfers berekende) verlies van respectievelijk € 58,1 miljoen en € 45,6 miljoen met behulp van positieve hoofdkantooraanpassingen ten bedrage van respectievelijk € 63 miljoen en € 65 miljoen om te buigen tot het genoemde netto resultaat. Pas de in maart 2002 opgemaakte derde (concept) jaarafsluiting vermeldt een lokaal verlies van € 47,4 miljoen, negatieve concernaanpassingen van € 4,6 miljoen en een uiteindelijk netto verlies van € 52 miljoen. Dat deze cijfers niet zijn gepubliceerd doet er niet aan af dat Landis kennelijk tot februari 2002 doende was haar resultaten op papier in overeenstemming te brengen met de door haar eerder gewekte verwachtingen, in plaats van toereikend inzicht te geven in haar vermogen en resultaat”.

“De conclusie van de Ondernemingskamer is dat Landis er niet naar gestreefd heeft om voor het jaar 2001 door middel van haar externe verslaggeving gedurende dat jaar en tot begin april 2002 een zodanig inzicht te verschaffen dat een verantwoord oordeel kon worden gevormd omtrent haar vermogen en haar resultaat, maar dat zij, welbewust en op wezenlijke onderdelen in strijd met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, haar externe verslaggeving aldus heeft ingericht dat de resultaten en in het bijzonder de

kwaliteit van de winst gunstiger werden voorgesteld dan gerechtvaardigd was. Met betrekking tot de externe verslaggeving over de jaren 1999 en 2000 staat vast dat, wat betreft de ten onrechte als buitengewone lasten geboekte rebates-correcties en de ten onrechte geconsolideerde omzet (vanaf 1 januari 1999) van Ilion en (over de maanden april en mei 2000) van Detron, de kwaliteit van Landis' winst eveneens werd geflatteerd. Gezien het kennelijk terugkomen op eerder (terecht) gemaakte keuzes (wat de consolidatie van Ilion en Detron betreft) en de onhoudbare keuze ter zake van de rebates-correctie, moet ook ten dezen worden aangenomen dat in zoverre van een doelbewust handelen sprake was. Naar het oordeel van de Ondernemingskamer hangt het hiervoor beschreven handelen en nalaten ten aanzien van de verslaglegging over de jaren 1999 tot en met 2001 onderling samen en moet het – in die samenhang – worden beschouwd als handelen en nalaten in strijd met de elementaire beginselen van verantwoord ondernemerschap. Het moet naar het oordeel van de Ondernemingskamer worden gekwalificeerd als wanbeleid”.

De administratie (r.o. 4.111)

“De Ondernemingskamer oordeelt dat Landis ernstig is tekort geschoten in het voeren van een adequate administratie en de desbetreffende tekortkomingen gedurende lange tijd heeft laten voortbestaan. Landis gaf voorrang aan externe expansie boven interne beheersing. Mede gelet op de repercussies daarvan op de bedrijfsvoering van Landis handelde zij daarmee in strijd met elementaire beginselen van verantwoord ondernemerschap. Naar het oordeel van de Ondernemingskamer moet haar beleid op dit punt worden aangemerkt als wanbeleid”.

Het functioneren van de Raad van Commissarissen (r.o. 4.128)

“Op grond van het bovenstaande oordeelt de Ondernemingskamer dat het functioneren van de raad van commissarissen als wanbeleid moet worden aangemerkt omdat (a) de commissarissen niet tijdig hebben onderkend dat zij met name voor de beoordeling van de financiële gang van zaken bij Landis onvoldoende deskundig waren en niet tijdig hebben voorzien in aanvulling van de raad van commissarissen of effectieve bijstand van externe onafhankelijke deskundigen, (b) de raad van commissarissen mede als gevolg daarvan heeft verzuimd voldoende kritisch toezicht te houden op de gang van zaken binnen Landis, in het bijzonder met betrekking tot het financieringsbeleid, het acquisitiebeleid en de externe verslaggeving, en (c) wezenlijke formele aspecten van de besluitvorming zijn verwaarloosd. De Ondernemingskamer onderschrijft dan ook de constatering van de onderzoekers dat De la Haye en Vrisekoop blij hebben gegeven van “ofwel forse onderschatting van hun verantwoordelijkheden ofwel van forse overschatting van zichzelf”. Hierboven onder 4.56 tot en met 4.61 is de rol van De la Haye en Vrisekoop bij de overname van 4U Group reeds besproken en heeft de Ondernemingskamer dienaangaande geoordeeld dat de betrokkenheid van De la Haye en het optreden van Vrisekoop zijn aan te merken als wanbeleid. De Ondernemingskamer komt hierop terug bij de bespreking van het verzoek tot kostenverhaal”.

Volgens de Ondernemingskamer is het bestuur van Landis en de Raad van Commissarissen verantwoordelijk voor het bovenbedoelde wanbeleid. Voor wat betreft de individuele verantwoordelijkheid van bestuurders en commissarissen meent de Ondernemingskamer dat de bestuurder Kuiken en de commissarissen De la Haye en

Vrisekoop verantwoordelijk zijn voor het geconstateerde wanbeleid.

Tegen deze uitspraak van de Ondernemingskamer kan cassatieberoep worden ingesteld.

4.5. *VEB*

Curatoren werken samen met de VEB in het kader van de aansprakelijkheidsprocedures tegen bestuurders, commissarissen en accountant. De VEB is voornemens om namens de aandeelhouders een aansprakelijkheidsprocedure te entameren tegen bestuurders, commissarissen en accountant. Naar verwachting zal deze aanhangig worden gemaakt nu de Ondernemingskamer uitspraak heeft gedaan in de enquête. Voor het overige wordt verwezen naar vorige verslagen.

4.6. *Verificatie van nagekomen vorderingen*

De crediteurenvergadering ex artikel 178 Fw heeft op 24 februari 2011 plaatsgevonden. De nagekomen vorderingen zijn toen alsnog geverifieerd.

4.7. *Uitdeling aan crediteuren*

De eerste uitdeling aan crediteuren is vrijwel geheel afgewikkeld. Dat geldt ook voor de tweede uitdeling. Een klein deel van de crediteuren heeft aan curatoren nog niet de vereiste gegevens verschaft op basis waarvan kan worden betaald. Curatoren zoeken naar praktische mogelijkheden om de resterende saldi ook te kunnen uitbetalen.

5. **Perspectief**

In hoeverre nadere uitdelingen kunnen plaatsvinden, is afhankelijk van toekomstige ontwikkelingen, met name van de uitkomst van de aansprakelijkheidsprocedures.

H. Dulack,
curator

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'D' followed by a smaller 'i' and a dot.

W.J.M. van Andel,
curator

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized 'V' followed by a smaller 'i' and a dot.